

บททวน : บทที่ ๖

คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้างานหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้ว ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง

๑.สาระสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง

ภายหลังรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว มีชื่อว่า “ มาตรฐานทางจริยธรรมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้างานหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ” มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ โดยแบ่งประเภทของมาตรฐานทางจริยธรรมออกเป็น ๓ หมวด ได้แก่

๑) หมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ มี ๖ ข้อ อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ถึงข้อ ๑๐ ได้แก่

ข้อ ๕ ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๖ ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยาและการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับให้รับได้

๒) หมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก มี ๑๐ ข้อ อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ ถึงข้อ ๒๐ ดังเช่น

ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๑๒ ยึดมั่นหลักนิติธรรมและประเพณีอันดีงามในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ ๑๗ ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง

ข้อ ๑๙ ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดกฏหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่

๓) หมวด ๓ มาตรฐานทางจริยธรรมทั่วไป มี ๖ ข้อ อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๑ ถึงข้อ ๒๖ ดังเช่น

ข้อ ๒๑ ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ข้อ ๒๒ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ ไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น เป็นต้น

๒. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง

มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใน**หมวด ๑** ให้ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง และวรรคสอง กำหนดว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใน**หมวด ๒ และหมวด ๓** จะถือว่ามีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ

ดังนั้น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็น**อุดมการณ์**ในหมวด ๑ ทุกข้อ ถือว่าเป็นลักษณะร้ายแรงเสมอ ส่วนการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็น**ค่านิยมหลัก**ในหมวด ๒ และ**มาตรฐานทางจริยธรรมทั่วไป**ใน**หมวด ๓** อาจจะเป็นการฝ่าฝืนที่มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ก็ได้ โดยให้พิจารณาพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนา และความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ

ทั้งนี้ ตามที่ระบุในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๒๗**

๓. การดำเนินการเมื่อมีข้อกล่าวหาว่ามีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑) ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๑๙ ซึ่งได้แก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี **คณะกรรมการป.ป.ช.มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง** และหากคณะกรรมการป.ป.ช.ลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า ผู้นั้นมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อ**ศาลฎีกา**เพื่อวินิจฉัยตามมาตรา **๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑)**

(๒) ในกรณีผู้ถูกกล่าวหา คือ คณะกรรมการป.ป.ช. ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ กล่าวคือ เริ่มจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน เข้าชื่อกล่าวหาว่า กรรมการป.ป.ช. ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

โดยยื่นต่อ**ประธานรัฐสภา**พร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภา**เห็นว่ามิเหตุอันควรสงสัย**ว่ามีการกระทำตามที่ถูกล่ามหา ประธานรัฐสภาจะเสนอเรื่องไปยัง**ประธานศาลฎีกา**เพื่อตั้ง**คณะผู้ไต่สวนอิสระ**จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ คณะผู้ไต่สวนอิสระจะดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริง เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว หากเห็นว่าผู้ถูกล่ามหา**มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง** คณะผู้ไต่สวนอิสระก็จะเสนอเรื่องไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ตาม**มาตรา ๒๓๗ (๒)**

๔. การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา

การพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงของศาลฎีกาเป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว ตาม**มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)** ที่ให้นำ**มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด** มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ภายหลังมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาในคดีประเภทนี้ มีชื่อว่า **“ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง พ.ศ. ๒๕๖๑”** มีผลใช้บังคับวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ระเบียบฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกล่ามหาเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๑๙

เมื่อคณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกากล่าวหาว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา ประธานศาลฎีกาจะแต่งตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดี โดยปกติองค์คณะผู้พิพากษาในคดีประเภทนี้จะมีจำนวน ๕ คน

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีจะคล้ายกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวคือ เมื่อองค์คณะผู้พิพากษาจะพิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่าสมควรรับไว้พิจารณา ก็จะส่งรับคำร้องและให้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกล่ามหาเพื่อให้ยื่นคำคัดค้าน เมื่อศาลฎีกาส่งรับคำร้อง ผู้ถูกล่ามหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า เมื่อศาลฎีการับฟ้อง ให้ผู้ถูกล่ามหา**หยุดปฏิบัติหน้าที่**จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การหยุดปฏิบัติหน้าที่จึงเป็นผลของกฎหมายที่เกิดขึ้นทันทีที่ศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้อง

เมื่อผู้ถูกล่ามหายื่นคำคัดค้าน องค์คณะผู้พิพากษาจะนัดตรวจพยานหลักฐานเพื่อกำหนดประเด็นและพยานที่แต่ละฝ่ายจะนำเข้าไต่สวน หลังจากนั้นองค์คณะผู้พิพากษาก็จะดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐาน และนัดฟังคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อไป คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลฎีกาในคดีประเภทนี้เป็นที่สุด **คู่ความอุทธรณ์ฎีกาไม่ได้**

(๒) กรณีผู้ถูกล่ามหาคือคณะกรรมการป.ป.ช.

การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษากรณีคณะกรรมการป.ป.ช.เป็นผู้ถูกล่ามหาจะเหมือนกับกรณีแรก ข้อแตกต่างมีเพียงว่า ผู้ถูกล่ามหาคือคณะกรรมการป.ป.ช. และ**ผู้ร้องคือผู้ไต่สวนอิสระ**

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ (๒) ให้นำมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม มาใช้บังคับในกรณีผู้ใดสวนอิสระเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคณะกรรมการป.ป.ช.ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงด้วย ดังนั้นเมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องกรณีมีข้อกล่าวหาเรื่องคณะกรรมการป.ป.ช.ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงจากผู้ใดสวนอิสระ จะมีผลให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษาโดยผลของกฎหมายทันที เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเช่นกัน

๕. ผลของคำพิพากษาศาลฎีกา

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง มีผลตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และวรรคสี่ กล่าวคือ

(๑) พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

(๒) ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กล่าวคือ ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ประกอบวรรคสี่

(๓) อาจถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

๖. คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรงที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว อาจแบ่งออกได้เป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ คดีครอบครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบหรือนุกรุกป่า

คดีที่ ๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๑./๒๕๖๕ คดีนี้ คณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา กล่าวหาว่าผู้คัดค้านครอบครองที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ (ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม) และข้อ ๑๗ (ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง (การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่าลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ) นั้น)

ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้อง แล้วมีคำพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) วรรคสาม และวรรคสี่ ประกอบพ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง แต่ไม่เป็นการฝ่าฝืนฯ ข้อ ๑๑ (ตามที่ผู้ร้องขอมาด้วย) ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี นับแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

คดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ.๑/๒๕๖๔ นี้ ศาลฎีกาวางหลักการสำคัญเกี่ยวกับฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ๓ ประการ กล่าวคือ

ประการแรก แม้ข้อเท็จจริงตามคำร้องเกิดขึ้นก่อนมาตรฐานทางจริยธรรมามีผลใช้บังคับ แต่หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังคงกระทำการนั้นต่อเนื่องมาจนถึงเวลาที่มาตรฐานทางจริยธรรมฯ มีผลใช้บังคับ คณะกรรมการป.ป.ช.ย่อมมีอำนาจไต่สวนกรณีดังกล่าวได้ เพราะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมถูกผูกพันมิให้กระทำการใดอันขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมอีกต่อไป

ประการที่สอง มาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๑ ที่ว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” นั้น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมหรือที่เรียกว่า “ประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of Interest) จะต้องเป็นเรื่องที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหา**มีผลประโยชน์ส่วนตนอันอาจกระทบต่อการวินิจฉัยสั่งการหรือการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น** กล่าวคือ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้อนี้ นอกจากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนแล้ว ยังต้องมีการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนนั้นด้วยนั่นเอง

กรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีนี้ ผู้คัดค้านเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจในทางนิติบัญญัติคือการพิจารณาร่างกฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ได้มีอำนาจกำหนดให้บุคคลใดมีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และไม่มีอำนาจกำกับดูแลสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกรมป่าไม้ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว การที่ผู้คัดค้านเข้าครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินหลายร้อยไร่ จึง**ไม่ถือว่าเป็นการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม**

ประการที่สาม คำพิพากษาศาลฎีกาในคดีนี้ยังให้คำอธิบายมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๗ ที่ว่า “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง” ด้วยว่า จริยธรรมข้อนี้หมายถึงการรักษาชื่อเสียงของตำแหน่งหน้าที่ และไม่ประพฤติปฏิบัติตนหรือดำเนินการอื่นใดที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้ดำรงตำแหน่งและองค์กรของผู้ดำรงตำแหน่ง **แม้จะมีได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยตรงก็ตาม** คดีนี้การที่ผู้คัดค้านเข้าครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินหลายร้อยไร่โดยไม่มีสิทธิ เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ทั้งยังเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ไร้ที่ทำกินซึ่งเป็นเกษตรกรฐานะยากจนได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้คัดค้าน

มีข้อสังเกตด้วยว่า ในกรณีที่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนฯ **หมวด ๑** ในคำพิพากษาศาลฎีกาจะอ้างถึงมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อที่ฝ่าฝืน (ข้อ ๕ ถึงข้อ ๑๐) ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง** (ที่ว่า การฝ่าฝืนฯหมวด ๑ ถือว่ามีลักษณะร้ายแรงเสมอ)

ส่วนในกรณีที่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนฯ **หมวด ๒ และหมวด ๓** (ตั้งแต่ข้อ ๑๑ เป็นต้นไป) ในคำพิพากษาศาลฎีกาจะอ้างถึงมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อที่ฝ่าฝืน ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคสอง**

(ที่ว่า การฝ่าฝืนฯ หมวด ๒ และหมวด ๓ มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงเจตนา พฤติกรรม และความเสียหายที่เกิดขึ้น)

คดีที่ ๒ คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ ๒/๒๕๖๖ ศาลฎีกาพิงข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขอลอกโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๑๕๘ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และแนวเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ และยึดถือครอบครองที่ดินต่อเนื่องตลอดมาโดยมิชอบ จนกระทั่งเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) วรรคสาม และวรรคสี่ ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ และ มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๘** (ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และ**ข้อ ๑๗** (ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นับแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง ให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ข้อสังเกต

คดีนี้ ผู้ร้องอ้างว่าผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๑ ที่ว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” มาด้วย แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้คัดค้านไม่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้อนี้ โดยให้เหตุผลทำนองเดียวกับคดีตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๑/๒๕๖๕ กล่าวคือ ผู้คัดค้านไม่ได้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน

ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๕

คำถาม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยื่นคำร้องต่อศาลฎีกากล่าวหา นายเด่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่า มีพฤติกรรมหลอกลวงประชาชนมาร่วมลงทุนทำธุรกิจ แต่ความจริงคือแชร์ลูกโซ่ วงเงินนับพันล้านบาท อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรราชอาณาจักรไทย **ข้อ ๑๗** ที่ว่า ต้อง “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง” และเป็นกรณีที่มีลักษณะร้ายแรง ขอให้คำพิพากษาให้นายเด่นพ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นายเด่นให้การต่อสู้คดีว่า ชักชวนประชาชนมาร่วมลงทุนจริง แต่ไม่ได้หลอกลวง และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามข้อกล่าวหา**ต้องมีการใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย** แต่ตนไม่เคยทำเช่นนั้น ขอให้ยกคำร้อง ...

ธงคำตอบ การที่นายเด่นซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีพฤติการณ์หลอกลวงประชาชนมาร่วมลงทุนทำธุรกิจ แต่ความจริงเป็นแชร์ลูกโซ่วงเงินนับพันล้านบาท ย่อมต้องมีผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของนาย

เด่นในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและองค์กรสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การกระทำของ
นายเด่นตามข้อกล่าวหาจึงถือได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีลักษณะเป็นการร้ายแรง แม้นายเด่นมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยก็ตาม ศาลฎีกาจึงมีคำพิพากษาให้นายเด่นพ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับ
เลือกตั้งตามคำร้องได้ (เทียบ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ.๑ /๒๕๖๕)

คดีที่ ๓ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๓/๒๕๖๖ กรณีคณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา กล่าวหาว่า ผู้คัดค้านเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขอลอกโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๕๗๖ เลขที่ ๔๑๕๗๗ และ เลขที่ ๔๑๕๗๘ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และแนวเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ และยึดถือครอบครองที่ดิน ต่อเนื่องตลอดมาโดยมิชอบ จนกระทั่งเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ และข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง

ศาลฎีกาวินิจฉัยความว่า เมื่อความปรากฏในระหว่างพิจารณาคดีนี้ว่า ศาลฎีกาในคดีหมายเลขแดงที่ **คมจ.๒/๒๕๖๖** มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ผู้ คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการนับแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ให้เพิกถอนสิทธิ สมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลฎีกามี คำพิพากษาแล้ว เมื่อคดีนี้มีคำขอบังคับเช่นเดียวกันกับในคดีก่อน โดยมีคำขอบังคับอย่างอื่นได้อีก การที่ศาล จะดำเนินกระบวนการพิจารณาได้สวนพยานหลักฐานและพิพากษาคดีนี้ต่อไป ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คดีที่จะบังคับ ตามคำขอบังคับของผู้ร้องในคดีนี้เกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้คัดค้านที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งเดียวกันกับในคดีก่อน เพราะศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้ผู้คัดค้านพ้นจาก ตำแหน่ง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปแล้ว

ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องมีกำหนดเวลาคือไม่เกินสิบปี จึงยังอาจลงโทษเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งเพิ่มอีกได้นั้น การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีลักษณะเป็นเพียงคำขออุปกรณ์ในคดีจริยธรรม ดังนั้น เมื่อ คดีนี้ศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมหรือไม่ เพราะไม่อาจบังคับตามคำขอ บังคับหลักของผู้ร้องได้ คำขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ร้องซึ่งเป็นคำขออุปกรณ์ จึงย่อมไม่มีประโยชน์ที่จะ วินิจฉัยเช่นเดียวกัน พินิจพิพากษาให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

ข้อสังเกต

คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้เป็นการวางหลักว่า เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรม และมีบทลงโทษให้พ้นจากตำแหน่งกับเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช.จะมายื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อให้มีคำสั่งว่าบุคคลนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่าง ร้ายแรงอีกไม่ได้

คดีที่ ๔ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๑/๒๕๖๙ คดียึดถือและครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่จังหวัด กำแพงเพชร ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และ

ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง แต่เนื้อที่เล็กน้อยเพียง ๒ งาน ๘๘ ตร.วา ไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ที่มีลักษณะร้ายแรง พิจารณายกคำร้อง

คดีที่ ๕ คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ ๓/๒๕๖๙ คดีนี้ ผู้คัดค้านซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเคยดำรงตำแหน่งรมช.กระทรวงเกษตรฯ ถูกกล่าวหาว่าครอบครองที่ดินในโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ฯ ที่จังหวัดนครพนมโดยมิชอบ

ศาลฎีกาวินิจฉัยความว่า ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔ สมัย และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้คัดค้านซื้อและครอบครองที่ดินในโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่แปลงป่าดงพญาไฟจากประชาชนผู้รับสิทธิที่ดิน ๔๐ แปลง เนื้อที่ ๒๒๐ ไร่ มูลค่าประมาณ ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นโครงการจัดที่ดินเพื่อให้ประชาชนอยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ และโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ ผู้คัดค้านยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวต่อเนื่องมาตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วาระ ๑ เมื่อปี ๒๕๓๒ จนถึงวันที่มาตรฐานทางจริยธรรมฯ มีผลใช้บังคับ (๓๑ มกราคม ๒๕๖๑) การครอบครองที่ดินดังกล่าวเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ของรัฐตามระเบียบกฎหมาย ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนและเกษตรกรเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและยากจนอันเนื่องมาจากการไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือไม่มีที่ดินเพียงพอในการประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ มิใช่ดำเนินการเพื่อให้ที่ดินตกแก่ผู้คัดค้านที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง **โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน** ตามนัยหมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ **ข้อ ๗** ซึ่งให้ถือว่ามิลักษณะร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๗ ประกอบข้อ ๓ และข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง การกระทำของผู้คัดค้านดังกล่าวยังเป็นการกระทำที่ไม่รักษาไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ เป็นเหตุให้ประชาชนขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นแบบอย่างที่ไม่พึงปฏิบัติแก่ประชาชนทั่วไป ก่อให้เกิดความเสียหายแก่การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามกฎหมาย จึงเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ **ข้อ ๑๗** ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง ที่มีลักษณะร้ายแรงด้วยเช่นกัน

พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ประกอบพ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๗** ประกอบข้อ ๓ และ**ข้อ ๑๗** ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา

กลุ่มที่ ๒ คดีเรียกสินบน

คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ ๑/๒๕๖๖ เป็นกรณีผู้คัดค้านเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกกล่าวหาว่าเรียกเงิน
อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ทางใต้สวนข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้คัดค้านในฐานะอนุกรรมการพิจารณางบประมาณฯ โทรศัพท์หาอธิบดี
กรมทรัพยากรน้ำบาดาลซึ่งมีกำหนดเข้าชี้แจงงบประมาณในวันรุ่งขึ้น เพื่อเรียกเงินหรือขอผลประโยชน์จาก
โครงการในการจัดทำค่าของงบประมาณ โดยอาศัยที่ตนมีอำนาจหน้าที่เสนอปรับลดงบประมาณ อันเป็นการฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ศาลฎีกาพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรง
ตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและ
องค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้
คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองใด ๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา

กลุ่มที่ ๓ คดีความประพฤติ

คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ. ๕/๒๕๖๖ คดีโพสต์ภาพและข้อความสมัยเป็นนิสิต ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นการ
ฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ (ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง...สถาบันพระมหากษัตริย์) ประกอบข้อ ๒๗ วรรค
หนึ่ง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่ผู้คัดค้านไม่ลบหรือนำภาพถ่ายและข้อความดังกล่าวทั้งหมดออกจากระบบ
คอมพิวเตอร์ ทั้งที่สามารถกระทำได้เพื่อไม่ให้ปรากฏอยู่และเพื่อไม่ให้บุคคลใดสามารถเข้าถึงภาพถ่ายและข้อความ
ทั้งหกกรณีดังกล่าว ซึ่งถือเป็นการงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย การกระทำของผู้คัดค้านจึงเป็น
การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ประกอบพ.ร.ป.
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖
ประกอบ ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง แต่การกระทำตามคำร้องยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทาง
จริยธรรม ข้อ ๕

พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และพ.ร.ป.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และ
มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้
คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและ
วรรคสี่ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยกพิพากษาว่า

กลุ่มที่ ๔ คดีการทำความผิดทางอาญา

คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ. ๒/๒๕๖๙ คดีกล่าวหาว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำความผิดฐานยักยอก
ทรัพย์และปลอมแปลงเอกสารเพื่อปกปิดการทำความผิด เป็นกระทำในฐานะผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

ทางใต้สวนข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านในขณะดำรงตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น ถอนเงินสหกรณ์ ๓๙๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปซื้อที่ดิน ๕ แปลง เนื้อที่ ๖ ไร่ ๒ งาน ๓๔.๙ ตารางวา แต่ชำระค่าที่ดินจริงเพียง ๑๐๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีเงินส่วนต่าง ๒๙๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และแสดงจำนวนเงินในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ว่ามีเงินคงเหลือประมาณ ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่คงเหลือจริงประมาณ ๗๐,๐๐๐ บาท โดยปลอมแปลงสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากของสหกรณ์หลายครั้งเพื่อนำไปแสดงต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ถึง ๒๕๖๒ ครั้งสุดท้ายแก้ไขและทำสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากปลอมให้ปรากฏว่ามีเงินคงเหลือในบัญชี ณ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๔๓๑,๙๔๑,๙๘๔.๕๙ บาท ทั้งที่ความจริงมีเงินคงเหลือเพียง ๗๙,๗๑๔.๑๖ บาท หลังจากนั้นผู้คัดค้านจึงส่งมอบสมุดบัญชีเงินฝากให้ผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๒ (การแก้ไขครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นเมื่อผู้คัดค้านลาออกจากตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว)

ศาลฎีกาพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา

กลุ่มที่ ๕ คดีเสียบบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างกฎหมาย

คดีที่ ๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ. ๔/๒๕๖๖ กรณีเสียบบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างพ.ร.บ.เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐

ทางใต้สวนข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น การออกเสียงลงคะแนนของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เข้าลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของประเทศชาติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ฐานไม่ถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๗ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเอง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๘ นอกจากนี้การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา ยังเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง ตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๑๗ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ และไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๒๑

แต่มูลเหตุที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมส่วนนี้เกิดจากผู้คัดค้านได้เตรียมจัดงานเสวนาหัวข้อ “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” ซึ่งเป็นโครงการกิจกรรมวันแม่ประจำปี ๒๕๖๒ โดยกำหนดวันจัดงานไว้ล่วงหน้าและนัดหมายวิทยากร รวมทั้งได้ประชาสัมพันธ์แก่ผู้มาร่วมงานไปก่อนแล้ว ประกอบกับร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว การกระทำในส่วนนี้จึงยังไม่พอถือว่าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่มีลักษณะร้ายแรง (เท่ากับการฝ่าฝืนข้อ ๑๗ และข้อ ๒๑ เป็นการฝ่าฝืนที่ไม่มีลักษณะร้ายแรง)

ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๑๑ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหา**มิได้**กระทำไปในลักษณะที่เข้ามีส่วนได้เสียในการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติหน้าที่ หรือมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ หรือได้เข้าไปมีส่วนได้เสียหรือทำงานกับเอกชนที่เป็นคู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด ทั้งการที่ผู้ถูกกล่าวหาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนเพื่อทำการแสดงตนและลงมติแทนนั้น ก็ไม่ปรากฏว่าอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือการครอบงำใดๆ ของบุคคลอื่น กรณีจึงถือไม่ได้ว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมตามคำร้อง

ศาลฎีกาพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง อย่างร้ายแรง ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาสิบปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรรคสี่ และพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

คดีที่ ๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ.๑/๒๕๖๗ กรณีเสียบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านทั้งสามฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง และมีคำพิพากษาให้ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่งในคดีนี้ให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ (ผู้คัดค้านที่ ๓ พ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปก่อนแล้ว) ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสามตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ กับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสามมีกำหนดเวลาสิบปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่ พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ข้อสังเกต คดีเสียบัตรแทนกัน อาจไปได้ถึง ๓ ศาล คือ

๑) หากเป็นกรณีกล่าวอ้างว่า การเลียบัตรแทนกัน ทำให้การตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเป็นการกระทำที่มีผลให้ต้องพ้นจากสมาชิกภาพ อยู่ในอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖, ๓-๔/๒๕๕๗, ๒-๓/๒๕๖๓)

๒) หากเป็นกรณีกล่าวหาว่า เป็นการกระทำความผิดทางอาญาด้านปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดี อม. (คำพิพากษาคดี อม. ๒๔/๒๕๖๕ อม.อธ ๑๐/๒๕๖๖, อม.๑๑/๒๕๖๖, อม.๓๗/๒๕๖๘)

๓) หากเป็นการกล่าวหาว่า ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อยู่ในอำนาจของศาลฎีกา (คดี คมจ.๔/๒๕๖๖, ๔/๒๕๖๗)

ข้อสังเกต : คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

๑. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คือ ศาลฎีกา ไม่ใช่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑))

๒. ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลฎีกา ได้แก่ คณะกรรมการป.ป.ช. เท่านั้น (มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)) ส่วนกรณีคณะกรรมการป.ป.ช.ถูกกล่าวหา ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาได้แก่ ผู้ไต่สวนอิสระ (มาตรา ๒๓๗ (๒))

ผู้กล่าวหาที่เป็นประชาชนทั่วไปจะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาโดยตรงไม่ได้ ต้องไปยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการป.ป.ช.เพื่อให้ไต่สวนและยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา

ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๔

คำถาม ประเด็นที่ ๑ นายเก่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการ ขัปรถออกนอกเมืองแอลบตกลอง เจ้าพนักงานตำรวจทางหลวงประสบเหตุเข้าช่วยเหลือ พบว่านายเก่งกับนางแสงหญิงมีสามีชอบด้วยกฎหมายที่นั่งมาด้วยไม่ได้รับอันตรายใดๆ แต่มีเมทแอมเฟตามีน ๑,๐๐๐ เม็ด ลอยออกมาจากกระเป๋ารถที่เป็ดออก ต่อมา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และนายเดช สมาชิกพรรคฝ่ายค้าน ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกากล่าวหาว่า นายเก่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๔ โดยคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอ้างเหตุว่า นายเก่งมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ อันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง ส่วนคำร้องของนายเดชอ้างเหตุว่า นายเก่งมีความสัมพันธ์อันชั่วช้ากับหญิงมีสามี อันเป็นการไม่ประพฤติตนให้อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ไม่รับคำร้องของนายเดช โดยให้เหตุผลว่านายเดชไม่มีสิทธิยื่นคำร้องดังกล่าว

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งศาลฎีกาที่ไม่รับคำร้องของเดชชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่
ธงคำตอบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติให้คณะกรรมการป.ป.ช.มีอำนาจไต่สวนและมีความเห็นกรณีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และหากเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามที่ไต่สวน ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกา

เพื่อให้วินิจฉัยตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยว่านายเก่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงจึงเป็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นายเดชไม่มีสิทธิเสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลฎีกา คำสั่งศาลฎีกาที่สั่งไม่รับคำร้องของนายเดชจึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามใหญ่ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

คำถาม ประเด็นที่ ๑ นายมั่ง รัฐมนตรี และนายมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า นายสุข คณะกรรมการป.ป.ช.และเป็นประธานอนุกรรมการไต่สวนคดีของตน มีพฤติการณ์ไม่รักษาความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยเปิดเผยข้อมูลการไต่สวนคดีต่อสื่อสาธารณะ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอย่างร้ายแรง ขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงดังกล่าว

รณคำตอบ ผู้มีสิทธิกล่าวหาว่าคณะกรรมการป.ป.ช.ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน โดยยื่นเรื่องต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความเห็นสมควรให้มีการกระทำตามที่ถูกละเมิดก็จะเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ นายมั่งแม้เป็นรัฐมนตรี ส่วนนายมีแม้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่บุคคลทั้งสองไม่ใช่ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องกล่าวหานายสุขด้วยตนเองโดยตรง อีกทั้งการตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเป็นอำนาจของประธานศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามคำร้องของนายมั่งและนายมี

๓. การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่เกิดขึ้นก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง หากต่อเนืองมาภายหลังเข้าดำรงตำแหน่งด้วย ยังต้องมีความผิด เช่น ครอบครองที่ดินป่าสงวนมาก่อนเข้ารับตำแหน่ง เมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้วยังถือครองอยู่ (คดีคมจ.๑/๒๕๖๕, ๒/๒๕๖๖) หรือโพสต์ภาพไม่เหมาะสมก่อนเข้ารับตำแหน่ง เมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้วยังไม่เอากลับ (คดีคมจ. ๕/๒๕๖๖)

๔. แม้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว คณะกรรมการป.ป.ช.ยังมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา และศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ (คดีคมจ.๕/๒๕๖๖)

๕. องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดี ประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีการะดับประธานแผนกคดีในศาลฎีกา ๑ คน ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ๒ คน และผู้พิพากษาศาลฎีกา ๒ คน รวม ๕ คน โดยเป็นองค์คณะที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (ปกติคือเดือนตุลาคมของทุกปี)

๖. การพิจารณาคดีใช้ระบบไต่สวน วิธีพิจารณาคดีเป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

๗. คำพิพากษาของศาลฎีกาเป็นที่สุด ไม่มีระบบอุทธรณ์คำพิพากษา ต่างจากคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๘. การดำเนินคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่ศาลฎีกากับการดำเนินคดีอาญาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการดำเนินคดีเพื่อให้พ้นจากสมาชิกภาพการเป็น ส.ส. ส.ว.หรือรัฐมนตรี หรือคดีที่มีการกระทำที่มีขอบด้วยรัฐธรรมนูญที่เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องแยกต่างหากหากกัน สามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้

ข้อสอบผู้ช่วยฯ สนามเล็ก ๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๗

คำถาม ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๔ นายดำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณางบประมาณของกรม ท. ได้โทรศัพท์เรียกร้องเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากอธิบดีกรม ท. และข่มขู่ว่า หากไม่ยอมจ่าย ตนจะโน้มน้าวให้ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญตั้งงบประมาณลง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อมา มีการจัดซื้อจัดจ้างของกรม ท. มีนางเอเป็นผู้ชนะการประกวดราคา นายดำเรียกร้องเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากนั้นนางเอ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นางเอชำระหนี้เต็มตามสัญญา นางเอยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง นายดำยื่นฎีกาพร้อมคำร้องขออนุญาตฎีกา และยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา” ทำให้คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมากกว่าคดีที่ได้รับการพิจารณาจากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เพียง ๒ ชั้นศาล ส่งผลให้คู่ความในแต่ละคดีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน ขัดต่อหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย และต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ศาลฎีกาตรวจสอบแล้วยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน

ในขณะเดียวกัน นางเอยื่นคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการป.ป.ช.ว่า นายดำอาศัยหน้าที่และอำนาจในตำแหน่งเรียกร้องเงินจากอธิบดีกรม ท. และเรียกร้องเงินจากนางเอ ขอให้ดำเนินคดีอาญาในข้อหาทุจริตต่อหน้าที่และดำเนินการได้สวนกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ในระหว่างที่คณะกรรมการป.ป.ช.ดำเนินการไต่สวนทั้งสองกรณีอยู่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้นายดำพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากขาดคุณสมบัติเรื่องวุฒิการศึกษา ต่อมาคณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาว่า นายดำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง พร้อมส่งสำนวนการไต่สวนในคดีอาญาให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องนายดำในข้อหาทุจริตต่อหน้าที่ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นายดำยื่นคำให้การต่อศาลฎีกาโดยยกข้อต่อสู้ ๒ ประการ คือ (๑) อัยการสูงสุดได้ยื่นฟ้องนายดำในข้อหาทุจริตต่อหน้าที่ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการกระทำเดียวกันแล้ว คดียังอยู่ในระหว่างการไต่สวน หากคดีอาญาถึงที่สุดว่านายดำไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ย่อมแสดงว่านายดำไม่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คณะกรรมการป.ป.ช.ต้องรอให้คดีอาญาถึงที่สุดก่อนจึงจะมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา (๒) นายดำได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปแล้ว ก่อนที่คณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา คณะกรรมการป.ป.ช.จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) ศาลฎีกาต้องส่งคำโต้แย้งของนายดำไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือไม่

(ข) ข้อต่อสู้ทั้งสองประการของนายคำรับฟังได้หรือไม่

ธงคำตอบ ข้อ (ก) โปรดดูในเอกสารทบทวนบทที่ ๑

(ข) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) เมื่อคณะกรรมการ
ป.ป.ช.ได้สวนและมีความเห็นกรณีการผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุจริตต่อหน้าที่ หรือกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
ตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากคณะกรรมการป.ป.ช.เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิด
ตามที่ได้สวน ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกา
เพื่อวินิจฉัย กรณีอื่นให้ส่งสำนวนการได้สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดช่องทางการดำเนินการไว้โดยเฉพาะ และสามารถ
ดำเนินการควบคู่กันได้ แม้ว่ามูลกรณีที่นายคำถูกกล่าวหาจะเป็นการกระทำเดียวกันก็หาจำต้องรอให้คดีอาญาถึง
ที่สุดก่อนไม่ คณะกรรมการป.ป.ช.มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา

เมื่อนายคำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงในขณะดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการป.ป.ช.ย่อมมีอำนาจได้สวนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๓๔ (๑) แม้จะปรากฏว่าในระหว่างการได้สวนและในขณะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกานั้น นายคำได้พ้นจาก
ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปแล้วก็ตาม คณะกรรมการป.ป.ช.ยังมีอำนาจได้สวนและยื่นคำร้องต่อศาล
ฎีกาเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๔ (๑) (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกา คดี
หมายเลขแดงที่ คมจ.๕/๒๕๖๖)

ข้อสอบผู้ช่วยฯ สนามใหญ่ ๒๕๖๘

คำถาม นายอาทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่พอใจนายจันทร์ที่ขับรถเปลี่ยนช่องเดินรถปาดหน้ารถ
ของตนในระยะกระชั้นชิด จึงขับรถเข้าชนรถนายจันทร์ ทำให้นายจันทร์เสียหลักเข้าชนขอบทาง นายจันทร์
ได้รับบาดเจ็บสาหัส ร้อยตำรวจเอกอังคารขณะปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานตำรวจจราจรในบริเวณดังกล่าวเห็น
เหตุการณ์จึงเข้าจับกุมนายอาทิตย์ นายอาทิตย์อ้างว่าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและแจ้งว่าเวลาดังกล่าวอยู่
ระหว่างสมัยประชุม ซึ่งรัฐธรรมนูญให้ความคุ้มกันมิให้จับกุมในฐานะผู้ต้องหา ร้อยตำรวจเอกอังคารตรวจสอบแล้ว
เป็นความจริงดังที่นายอาทิตย์อ้าง แต่วันทดังกล่าวไม่มีการประชุม จึงยืนยันการจับกุม นายอาทิตย์เสนอเงินจำนวน
หนึ่งให้แก่ร้อยตำรวจเอกอังคารเพื่อไม่ให้จับกุม พร้อมกับพูดข่มขู่ แต่ร้อยตำรวจเอกอังคารปฏิเสธและดำเนินคดี
กับนายอาทิตย์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสนอสินบน

นายเสาร์ สมาชิกวุฒิสภา ทราบเรื่องการกระทำของนายอาทิตย์และเห็นว่า การกระทำของนายอาทิตย์มี
ลักษณะเป็นการก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติราชการของข้าราชการเพื่อประโยชน์ของตนเอง ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๕ (๑) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายอาทิตย์
สิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๐๑ (๗) จึงร่วมกันเข้าชื่อ แต่เนื่องจากยังไม่ได้จำนวนตามมาตรา ๘๒ กำหนดไว้ จึงขอให้ผู้
ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บัญชีสำรอง) เข้าร่วมลงชื่อด้วยจนครบจำนวนแล้วยื่นต่อประธาน
วุฒิสภาเสนอเรื่องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของนายอาทิตย์สิ้นสุดลง

นายพุท นายกรัฐมนตรี รู้เรื่องที่นายอาทิตย์กระทำผิดและถูกจับกุม แต่รีบเสนอชื่อนายอาทิตย์จนได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า การกระทำของนายพุท นายกรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๘ ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้การฝ่าฝืนกรณีดังกล่าวให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของนายพุท นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายพุท นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัว นายพุทยื่นคำร้องคัดค้านว่า กรณีกล่าวหาเรื่องการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงอยู่ในอำนาจของศาลฎีกา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติว่า กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการป.ป.ช.เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) ร้อยตำรวจเอกอ้องการมีอำนาจจับกุมนายอาทิตย์ในฐานะผู้ต้องหาในกรณีขับรถชนนายจันทร์หรือไม่

(ข) ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยคำร้องของนายเสาร์กับพวกอย่างไร

(ค) คำคัดค้านของนายพุทฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ (ก) และ (ข) กล่าวถึงแล้วในบทที่เกี่ยวข้อง

(ค) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย กรณีมีปัญหาว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงอันเนื่องมาจากมีพฤติกรรมการอื่นเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๖๐ (๕) หรือไม่ จึงเป็นคดีรัฐธรรมนูญโดยแท้ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัย ส่วนหน้าที่และอำนาจของศาลฎีกาตามมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) แม้จะกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยคดีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกัน แต่ผลแห่งคำวินิจฉัยมีสภาพบังคับแตกต่างกัน กล่าวคือ หากศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์หรือการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นไปตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และวรรคสี่ ดังนั้น แม้เป็นการพิจารณาจากข้อเท็จจริงในมูลเดียวกัน แต่เป็นคดีคนละประเภท เพราะเหตุจากวิธีพิจารณาคดี วัตถุประสงค์ของการดำเนินคดี และสภาพบังคับแตกต่างกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ คำคัดค้านของนายพุทฟังไม่ขึ้น (เทียบ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๑/๒๕๖๓)

๙. ในกรณีที่ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาว่า ผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และมีบทลงโทษให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งกับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบปีแล้ว คณะกรรมการป.ป.ช.จะนำการกระทำในเรื่องเดียวกันครั้งอื่นหรือเรื่องอื่นของผู้นั้นมายื่นคำร้องเป็นคดีฝ่า

ฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงอีกไม่ได้ เพราะศาลฎีกามีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดไป อันเป็นคำขอหลักของคดีประเพณีแล้ว (คดีคมจ.๓/๒๕๖๖)

๑๐. การฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ยังเป็นลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี (รวมทั้งนายกรัฐมนตรี) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” และเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรี (รวมทั้งนายกรัฐมนตรี) สิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ที่บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐”

นอกจากนี้ยังเป็นเหตุคณะรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๐” ดังนั้น การที่นายกรัฐมนตรีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีเป็นอันสิ้นสุดลง และมีผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๑/๒๕๖๗ กรณีนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลที่ถูกลงโทษจำคุกฐานละเมิดอำนาจศาลและสภานายความถอนใบอนุญาตทนายความ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) แล้วรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) โดยให้นำมาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต่อไป

นอกจากนี้ยังมี**คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘/๒๕๖๘** กรณีคดียุบพรรค ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๐ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) นับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อความเป็นนายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงแล้ว รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามมาตรา ๑๖๗ (๑)

.....
อธิคม อินทุภูติ